

**МОВНІ ДЕВІАЦІЇ ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ ІДІОЛЕКТУ ПЕРСОНАЖА
ТА ПРОБЛЕМИ ЇХ ПЕРЕКЛАДУ (НА МАТЕРІАЛІ РОМАНУ Д. КІЗА
«КВІТИ ДЛЯ ЕЛДЖЕРНОНА»)**

**LINGUISTIC DEVIATIONS AS A MEANS OF FORMING A CHARACTER'S
IDIOLECT AND PROBLEMS OF THEIR TRANSLATION (BASED ON THE NOVEL
FLOWERS FOR ALGERNON BY DANIEL KEYES)**

Лепухова Н.І.,

orcid.org/0000-0001-7476-559X

*кандидат філологічних наук, доцент,
доцент кафедри прикладної лінгвістики*

Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя

Статтю присвячено аналізу перекладу ідіолекту головного героя роману Квіти для Елджернона Деніела Кіза з позицій функціонального підходу в перекладознавстві. У центрі уваги перебуває проблема відтворення мовних девіацій як системоутворювального елемента індивідуального мовлення персонажа, що відображає його когнітивний, психологічний і соціальний стан. Матеріалом дослідження слугують «прогрес-звіти» Чарлі Гордона, мовлення якого зазнає суттєвих змін упродовж розвитку сюжету – від примітивних форм із численними орфографічними, фонетичними, лексичними та граматичними відхиленнями до нормативного, інтелектуально ускладненого мовлення з подальшим регресом.

У статті проаналізовано основні типи мовних девіацій та перекладацькі стратегії їх відтворення в українському перекладі, зокрема прийоми компенсації, функціональної заміни та часткової нейтралізації. Доведено, що буквально копіювання форм оригіналу в більшості випадків є неможливим через типологічні відмінності мов, натомість збереження функціонального навантаження девіацій дозволяє забезпечити адекватність перекладу. Особливу увагу приділено динаміці ідіолекту та необхідності її послідовного відтворення на всіх мовних рівнях: фонетичному, лексичному, граматичному. Зроблено висновок, що успішна передача ідіолекту персонажа в художньому перекладі є результатом системного та творчого перекладацького підходу, який поєднує дотримання норм мови перекладу з відтворенням мовної «нестандартності» як ключового елемента авторського задуму.

Отримані результати можуть бути використані в подальших перекладознавчих дослідженнях, а також у викладанні теорії та практики художнього перекладу. Запропонований підхід сприяє глибшому розумінню ролі мовних девіацій у формуванні художнього образу персонажа та їхнього перекладацького потенціалу.

Ключові слова: ідіолект; мовні девіації; художній переклад; функціональна еквівалентність; компенсація; індивідуальне мовлення персонажа; перекладацькі стратегії.

The article is devoted to the analysis of the translation of the protagonist's idiolect in Daniel Keyes's novel *Flowers for Algernon* from the perspective of the functional approach in Translation Studies. The investigation focuses on the problem of rendering linguistic deviations as a system-forming element of a character's individual speech that reflects his cognitive, psychological, and social state. The research material is based on Charlie Gordon's "progress reports," whose speech undergoes significant changes in the course of the narrative development—from primitive forms marked by numerous orthographic, phonetic, lexical, and grammatical deviations to normatively correct, intellectually sophisticated speech, followed by subsequent regression.

The article analyzes the main types of linguistic deviations and the translation strategies used to reproduce them in the Ukrainian translation, in particular such techniques as compensation, functional substitution, and partial neutralization. It is demonstrated that literal copying of the source-text forms is in most cases impossible due to typological differences between the languages, whereas preserving the functional load of deviations makes it possible to ensure translational adequacy. Special attention is paid to the dynamics of the idiolect and to the necessity of its consistent reproduction at all linguistic levels: phonetic, lexical, and grammatical. The study concludes that the successful rendering of a character's idiolect in literary translation results from a systemic and creative translational approach that combines adherence to the norms of the target language with the reproduction of linguistic "non-standardness" as a key element of the authorial conception.

The findings of the study may be applied in further translation studies as well as in teaching theory and practice of literary translation. The proposed approach contributes to a deeper understanding of the role of linguistic deviations in shaping a character's artistic image and their translational potential.

Key words: idiolect; linguistic deviations; literary translation; functional equivalence; compensation; character's individual speech; translation strategies.

Постановка проблеми. У сучасному перекладознавстві дедалі більшої уваги набувають антропоцентричні підходи до аналізу художнього тексту, в межах яких переклад розглядається не лише

як передавання змісту, а як відтворення індивідуалізованого мовлення персонажів, зумовленого їхнім соціальним, психологічним і когнітивним статусом. Особливе місце в цьому контексті

посідає проблема перекладу ідіолекту – сукупності мовних особливостей, притаманних конкретному мовцеві та закріплених у художньому тексті. Ідіолект персонажа часто реалізується через відхилення від мовної норми на різних рівнях – фонетичному, орфографічному, лексичному та граматичному. Такі девіації виконують не лише стилістичну, а й смислотворчу функцію, оскільки слугують індикаторами інтелектуального розвитку, емоційного стану та внутрішньої динаміки персонажа. Для перекладача це створює додаткові труднощі, адже пряме відтворення мовних помилок оригіналу не завжди можливе з огляду на типологічні відмінності мов, а їх ігнорування призводить до втрати важливих характеристик образу.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Теоретичне підґрунтя дослідження формують наукові праці А. Вежбицької, яка акцентує увагу на значущості культурної та прагматичної еквівалентності в перекладі індивідуального мовлення [1]; Ю. Найди, котрий увів поняття динамічної еквівалентності, відповідно до якого переклад повинен забезпечувати подібний комунікативний ефект для реципієнта [2]; а також Г. Леві, який трактував переклад як результат творчої трансформації вихідного тексту [3]. У межах українського перекладознавства проблематику ідіолекту досліджували І. Корунець [4], О. Кундзіч [5], О. Линтвар [6], наголошуючи на важливості відтворення мовної індивідуальності персонажа як засобу реалізації авторського задуму.

Постановка завдання. Показовим матеріалом для аналізу зазначеної проблеми є роман Деніела Кіза «Квіти для Елджернона», у якому мовлення головного героя Чарлі Гордона зафіксоване у формі так званих «прогрес-звітів» і відповідно до сюжету демонструє розвиток від мовлення людини з інтелектуальними порушеннями до мовлення інтелектуально розвиненої особистості із регресом до початкового рівня. Розвиток і регрес головного героя простежується, передусім, на мовному рівні: початкові тексти насичені орфографічними, фонетичними, лексичними та граматичними помилками, які поступово зникають або замінюються складнішими мовними конструкціями, а в кінці знову з'являються. У перекладі така мовна динаміка становить особливу складність, оскільки перекладач змушений балансувати між збереженням функціонального навантаження девіацій та дотриманням норм мови перекладу. У зв'язку з цим актуалізується питання перекладацьких стратегій, які дозволяють відтворити ідіолект персонажа без буквального копіювання форм оригіналу.

Мета статті полягає у виявленні основних типів мовних девіацій у мовленні Чарлі Гордона та аналізі перекладацьких стратегій їх відтворення в українському перекладі роману Д. Кіза «Квіти для Елджернона».

Виклад основного матеріалу. У межах сучасної лінгвістики художнього тексту поняття ідіолекту трактується як сукупність індивідуальних мовних особливостей конкретного мовця, що охоплюють усі рівні мовної системи – від фонетичного до синтаксичного. В художньому дискурсі ідіолект персонажа є важливим засобом його характеристики, оскільки дозволяє відобразити соціальний статус, рівень освіти, психологічний стан та когнітивні можливості мовця [7, с. 166]. Для перекладознавства це поняття набуває особливого значення, адже відтворення ідіолекту безпосередньо впливає на адекватність перекладу та цілісність художнього образу. Одним із ключових компонентів ідіолекту є відхилення від мовної норми, або мовні девіації. Під мовною нормою у цій статті розуміється кодифікований, соціально прийнятий зразок мовного вживання, порушення якого в художньому тексті зазвичай має умисний характер [8, с. 42-43]. Такі відхилення не слід розглядати як помилки автора; навпаки, вони є стилістично маркованими елементами, що виконують виразну семантичну та прагматичну функцію. У мовленні персонажа девіації часто стають сигналами його «інакшості» щодо мовної спільноти.

У перекладознавчому аспекті мовні девіації становлять особливу складність, оскільки перекладач має справу не з одиничними помилками, а з системою порушень, яка формує ідіолект персонажа. При цьому буквальне копіювання форм оригіналу зазвичай є неможливим через типологічні відмінності мов. Наприклад, орфографічні скорочення або фонетичні спрощення, характерні для англійської мови (askd, perfesser), не завжди мають прями відповідники в українській мові й потребують інших засобів репрезентації.

У зв'язку з цим у перекладознавстві актуалізується поняття функціональної еквівалентності, відповідно до якого переклад оцінюється не за формальною подібністю, а за здатністю виконувати ті самі функції, що й оригінал [9, с. 123-124.]. У випадку ідіолекту це означає, що переклад повинен викликати в читача мови перекладу аналогічне уявлення про персонажа, навіть якщо мовні засоби для цього відрізняються. Саме тому відтворення мовних девіацій часто здійснюється шляхом *функціональної заміни*, коли один тип відхилення компенсується іншим.

Основним перекладацьким прийомом у цьому контексті є *компенсація*, яка полягає у введенні маркованого елемента в іншому місці тексту або на іншому мовному рівні з метою збереження загального стилістичного ефекту. Так, неможливість передати орфографічну девіацію може бути компенсована фонетичною деформацією, порушенням синтаксичної структури або використанням розмовних форм. Компенсація є особливо релевантною для перекладу мовлення персонажів із когнітивними або мовними обмеженнями, оскільки дозволяє зберегти їхню мовну «нестандартність» без порушення норм мови перекладу.

Окрему увагу в теоретичному контексті заслуговує питання *динаміки ідіолекту*. У більшості художніх текстів мовлення персонажа є відносно стабільним, однак у романі Деніела Кіза «Квіти для Елджернона» ідіолект Чарлі Гордона зазнає радикальних змін упродовж розвитку сюжету. Це зумовлює необхідність розглядати мовні девіації не ізольовано, а в їхній послідовності та взаємозв'язку. Для перекладача це означає потребу не лише відтворити окремі помилки, а й зберегти поступову еволюцію мовлення, що є одним із ключових смислових елементів твору.

Одним із найвиразніших засобів формування ідіолекту Чарлі Гордона в романі Деніела Кіза «Квіти для Елджернона» є фонетико-орфографічні девіації. Відповідно на цьому рівні найбільш наочно простежується початковий когнітивний стан персонажа, оскільки мовні порушення зафіксовані графічно й безпосередньо впливають на сприйняття тексту читачем. У процесі перекладу такі девіації викликають труднощі, оскільки перебувають на межі між мовною помилкою та стилістично значущим прийомом.

Одним із найпоширеніших типів девіацій у мовленні Чарлі є *елізія*, тобто пропуск окремих букв або звуків, передусім у дієслівних формах минулого часу, наприклад: Dr Strauss askd me how come you went to the Beekman School all by yourself Charlie [10]. Форма askd замість нормативного asked демонструє спрощення орфографічної структури слова та редукцію голосного, що є характерним для мовлення особи з низьким рівнем мовної компетенції. Важливо зазначити, що такі скорочення мають системний характер і повторюються впродовж усього початкового етапу оповіді, формуючи стабільний елемент ідіолекту персонажа. В українському перекладі буквально відтворення такої елізії є неможливим, оскільки подібні скорочення не відповідають орфографічним нормам української мови й сприймалися б як штучні. У перекладі цей фраг-

мент подано так: Дохторь Штраус запитав мене як ти потрапив до школи Бекмана Чарлі власними зусиллями [11, с. 12]. Перекладач відмовляється від передачі елізії у формі дієслова, проте компенсує її за допомогою *фонетичної деформації іменника* (дохторь), що виконує аналогічну функцію – сигналізує про мовну ненормативність і низький освітній рівень мовця. Такий підхід можна охарактеризувати як *компенсацію на іншому мовному рівні*, яка забезпечує функціональну еквівалентність між оригіналом і перекладом.

Іншим різновидом фонетико-орфографічних девіацій тексту оригіналу є фонетична заміна, що полягає у підміні одного звука іншим у межах лексеми. У мовленні Чарлі такі заміни часто пов'язані з нестійкістю звукового образу слова. Наприклад: I tolld dr Strauss and perfesser Nemur ... at the beekmin collige center for retarded adults [10]. Форми perfesser та collige відображають неточне засвоєння фонетичної структури слів professor і college. Вони не є випадковими, а репрезентують когнітивну обмеженість персонажа, який орієнтується радше на звучання, ніж на нормативне написання. В українському перекладі пряме відтворення таких заміни є проблематичним, оскільки українська орфографія менш гнучка щодо подібних деформацій. Перекладач використовує інші засоби, зокрема фонетично спрощені або розмовні форми: професорю Няммуру, шо, хожу [11, с. 17]. У цьому випадку відбувається функціональна заміна одного типу девіації іншим. Крім того, для українського перекладу характерним є системне пом'якшення звуків у мовленні Чарлі Гордона (дохторь, професорь, Чярлі), що маркує періоди його низького інтелектуального розвитку. Спостерігаються також графічні викривлення власних назв, зокрема передача імені Немур як Няммур, що відповідає принципу фонетичного письма – фіксації слова так, як воно сприймається на слух. В оригіналі твору подібні слова, включно з власними іменами, послідовно подано відповідно до мовної норми, однак перекладач свідомо відходить від формальної еквівалентності, реалізуючи прийом компенсації інших типів девіацій, які неможливо безпосередньо відтворити в українській мові. Хоча формальна подібність з оригіналом відсутня, загальний ефект мовної ненормативності збережено, що дозволяє говорити про адекватність перекладацького рішення з позицій функціонального підходу.

Окрему групу становлять випадки *епентези*, тобто вставлення додаткового звука для полегшення вимови, наприклад: somerthing goes wrong [10]. Поява приголосного [p] у слові something

є типовою для мовлення осіб, які прагнуть артикуляційної зручності за рахунок порушення норми. Такі приклади є менш численними, проте вони підсилюють загальне враження мовної неповноцінності персонажа. В українському перекладі цей тип девіації не має прямого відповідника й, як правило, нівелюється, що свідчить про вибір перекладачем стратегії *часткової нейтралізації*.

Особливої уваги заслуговують орфографічні девіації в заголовках так званих «прогрес-звітів», які становлять композиційну основу роману, наприклад:

progris riport 1 martch 3 [10]. Цей заголовок містить одразу кілька порушень: спотворене написання ключових слів (progris, riport), а також помилку в написанні дати (martch). Сукупність таких відхилень однозначно сигналізує про низький рівень грамотності персонажа та водночас виконує структурну функцію, позначаючи початковий етап його інтелектуального розвитку. В українському перекладі заголовок подано як: Первий звіт 3 берізня [11, с. 9]. У цьому випадку використане рішення повністю відтворює функціональне навантаження оригіналу. Проте в тексті оригіналу, починаючи вже з 11 березня, відсутні помилки у заголовках звітів, але в перекладі українською мовою маємо «берізня» в усіх заголовках звітів відповідного місяця [11, с. 9-41]. Оскільки в цей період часу головний герой роману все ще допускає у своєму мовленні суттєвих помилок, така «свобода» перекладача і відхилення від тексту оригіналу можуть бути виправдані. Ми вважаємо, що тут можна говорити про *підсилення ідіолектної маркованості*, зумовлене прагненням перекладача відтворити авторський задум.

Узагальнюючи аналіз фонетико-орфографічних девіацій, можна стверджувати, що переклад цих елементів здійснюється переважно за допомогою *компенсаторних стратегій*, які дозволяють зберегти загальний образ персонажа, навіть за відсутності формальної відповідності. Водночас окремі випадки нейтралізації девіацій свідчать про складність досягнення повної функціональної еквівалентності, особливо на графічному рівні.

Лексичний рівень мовлення Чарлі Гордона є не менш показовим для формування його ідіолекту, ніж фонетико-орфографічний. На початковому етапі оповіді словниковий запас персонажа є вкрай обмеженим, що зумовлює часте повторення одних і тих самих лексем, використання семантично узагальнених слів і відсутність синонімічного варіювання. У художньому тексті така лексична спрощеність виконує функцію когні-

тивного маркера й безпосередньо впливає на сприйняття персонажа читачем. *Монотонність словникового складу* як характерна риса лексичних девіацій у мовленні Чарлі виявляється у повторюваності ключових слів. Зокрема, прикметник *stoopid* використовується персонажем як універсальний засіб оцінки різноманітних явищ: I still think those races and those tests are stoopid and I think riting these progress reports are stoopid too [10]. Повторення лексеми *stoopid* у межах одного речення не виконує інформативної функції, однак має важливе прагматичне значення. Воно передає емоційний стан персонажа, його роздратування та неспроможність диференціювати власні оцінки за допомогою різних мовних засобів. Таким чином, лексична надмірність у цьому випадку є не стилістичною вадою, а усвідомленим авторським прийомом. В українському перекладі цей ефект загалом збережено: я все ще думаю що ці змагання й тести дурні і що писати ці звіти теж дурна робота [11, с. 26]. Перекладач відтворює повтор прикметника дурний, що дозволяє зберегти емоційну одноманітність мовлення Чарлі. Водночас використання різних граматичних форм (дурні, дурна) частково нівелює ефект механічного повторення, властивого оригіналу. Це свідчить про певну адаптацію, спрямовану на підвищення читабельності тексту, але водночас призводить до незначного зменшення ідіолектної маркованості.

Ще однією характерною рисою лексичних девіацій є *використання семантично розмитих слів*, які не уточнюють зміст висловлювання, а радше замінюють відсутні мовні ресурси персонажа. До таких слів належать лексеми *thing, something, stuff*, які функціонують як універсальні номінатори. Їх частотне вживання свідчить про низький рівень абстрактного мислення та обмеженість концептуального апарату персонажа. У перекладі подібні лексеми, як правило, передаються словами щось, річ, справа, що є функціонально еквівалентними, проте не завжди зберігають стилістичну одноманітність. Перекладач змушений балансувати між буквальним відтворенням лексичної бідності та нормами українського художнього мовлення, яке менш толерує надмірну повторюваність узагальнених слів.

Важливою особливістю лексичного рівня є також *відсутність термінологічної точності*. Навіть у ситуаціях, пов'язаних з експериментом, Чарлі послуговується загальноновживаними словами, не розрізняючи спеціалізованих понять. Це різко контрастує з мовленням інших персонажів роману й додатково підкреслює когнітивну дистанцію між героєм та його оточенням. Із роз-

витком сюжету та зростанням інтелектуального рівня Чарлі його лексичний запас поступово збагачується, що відображається у появі складніших абстрактних і наукових термінів. Для перекладача цей процес є надзвичайно важливим, оскільки він повинен *синхронно відтворити лексичну еволюцію персонажа*, не випереджаючи й не спрощуючи її. Надмірно коректний або стилістично вишуканий переклад ранніх фрагментів призвів би до порушення внутрішньої логіки розвитку ідіолекту.

Отже, на основі аналізу лексичних девіацій, можна дійти висновку, що переклад цього рівня є відносно менш проблемним, ніж передача орфографічних або фонетичних відхилень, однак він потребує високої чутливості до стилістичних нюансів. Збереження лексичної одноманітності, повторів і семантичної розмитості є ключовою умовою адекватного відтворення ідіолекту персонажа.

Граматичний рівень мовлення Чарлі Гордона відіграє ключову роль у репрезентації його когнітивного розвитку, оскільки саме на цьому рівні найбільш виразно простежується поступова еволюція від примітивних мовних структур до складних синтаксичних конструкцій. На відміну від фонетико-орфографічних і лексичних девіацій, які можуть сприйматися як поверхневі маркери мовної обмеженості, граматичні особливості відображають глибинні процеси мислення персонажа. Для перекладача це означає необхідність максимально точно відтворити не лише факт наявності граматичних порушень, а й *їх динаміку впродовж усього тексту*.

На початковому етапі оповіді мовлення Чарлі характеризується *синтаксичною спрощеністю*. Речення, як правило, короткі, лінійні, побудовані за елементарними моделями та часто поєднані сполучником *and*. Така структура відображає обмежену здатність персонажа до складних логічних операцій і є типовою для мовлення дітей або осіб з низьким рівнем абстрактного мислення. Крім того, у тексті фіксується нестабільність у вживанні часових форм, що також свідчить про порушення граматичної компетенції. У перекладі синтаксична спрощеність загалом збережена. Перекладач утримується від ускладнення речень, уникає складнопідрядних конструкцій і часто відтворює парцельовану структуру оригіналу. Такий підхід є виправданим з перекладознавчого погляду, оскільки дозволяє зберегти первинне враження від мовлення персонажа як простого й наївного. Водночас особливу складність становить передача *граматичних помилок*, пов'язаних

з уживанням дієслівних часів. В англійській мові такі помилки легко ідентифікуються через відхилення від усталених форм, тоді як в українській мові подібні порушення менш очевидні або взагалі не марковані. У зв'язку з цим перекладач часто змушений або нейтралізувати граматичну девіацію, або компенсувати її іншими засобами, зокрема синтаксичними або лексичними.

Найбільш показовим із погляду динаміки ідіолекту є етап, на якому в мовленні Чарлі з'являються складніші граматичні структури, зокрема форми *modal perfect* (*might have been, could have done* тощо) [10]. В англійському тексті ці конструкції є маркером високого рівня абстрактного мислення, здатності до рефлексії та аналізу альтернативних сценаріїв. Їх поява різко контрастує з ранніми простими конструкціями й чітко сигналізує про інтелектуальний злам у розвитку персонажа. Передача *modal perfect* в українському перекладі є принципово важливою, оскільки ці форми фіксують нову фазу мовної компетенції Чарлі. Українська мова не має формального еквівалента англійських перфектних модальних конструкцій, тому перекладач змушений вдаватися до описових засобів (*міг би зробити, мало бути, ймовірно, сталося*) [11, с. 133, 227]. За умови послідовного використання такі конструкції адекватно відтворюють логічну складність мислення персонажа.

Важливо, щоб у перекладі зберігалася *контрастність між етапами розвитку мовлення*. Якщо переклад ранніх фрагментів буде надто коректним, а пізніших – недостатньо стилістично маркованим, читач може не відчути різниці між різними стадіями когнітивного розвитку персонажа. Саме тому переклад граматичних структур потребує особливої системності та чутливості до внутрішньої логіки тексту.

Таким чином, після аналізу граматичних особливостей, можна стверджувати, що цей рівень є найменш помітним на поверхні тексту, але водночас найважливішим з погляду відтворення динаміки ідіолекту. Успішний переклад граматичної еволюції Чарлі Гордона забезпечує цілісність художнього образу й дозволяє читачеві мови перекладу простежити той самий шлях інтелектуального розвитку, який закладено в оригіналі.

Висновки. Відтворення мовної індивідуальності головного героя роману Деніела Кіза «Квіти для Елджернона» в українському перекладі є складним і багаторівневим завданням перекладача. Мовлення Чарлі Гордона, яке спочатку характеризується численними орфографічними, фонетичними та синтаксичними відхиленнями, поступово набуває структурної впорядкованості

сті й лексичної різноманітності. Ця динаміка мовлення відображає розвиток когнітивних здібностей героя, а також його психологічний і соціальний стан. Аналіз перекладу показав, що передача індивідуального мовлення потребує комплексного підходу, який враховує фонетичні, орфографічні, лексичні та синтаксичні особливості оригіналу. Використання стратегій адаптації, таких як фонетична транслітерація, передача неграмотності через спрощену орфографію або зміну синтаксичної структури, дозволяє перекладачеві створити ефект, максимально наближений до оригіналу. Мовна індивідуальність героя виступає не тільки засобом його характеристики, а й інструментом передачі ключових ідей твору.

Переклад індивідуального мовлення потребує від перекладача високого рівня мовної компетентності, чутливості до стилістичних і психологічних нюансів, а також творчого підходу до трансформації оригінального тексту. Успішна передача ідіолекту у художньому перекладі є вирішальним фактором збереження авторського задуму та повноти сприйняття літературного твору цільовою аудиторією.

Перспективи досліджень полягають у комплексному вивченні стратегій передачі мовних девіацій і формування ідіолекту персонажів у художньому перекладі різних мов та жанрів з урахуванням когнітивних, психологічних і стилістичних аспектів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Wierzbicka Anna. *Semantics, Culture, and Cognition: Universal Human Concepts in Culture-specific Configurations*. Oxford University Press, 1992. 487 p.
2. Nida E. A. *Language Structure and Translation : Essays. Selected / Introd. by A.S.Dil.* Stanford : Stanford University Press, 1991. 284 p.
3. Levy Jiri. *Translation as a Decision Process : The Translation Studies / Ed. by Lawrence Venuti, advisory editor: Mona Baker.* Routledge, London and New York, 2003. P. 148-159.
4. Корунець І.В. Теорія і практика перекладу (аспектний переклад). Вінниця: Нова книга, 2000. 448 с.
5. Кундзіч О. Перекладацька мисль і перекладацький недомисел. *Вітчизна*. 1955. №1. С. 138–164.
6. Линтвар О. Ідіостиль й ідеостиль у художньому перекладі. Київ: Центр навчальної літератури, 2015. 286 с.
7. Кухаренко В.А. Інтерпретація тексту. Вінниця: Нова книга, 2004. 272 с.
8. Струганець Л. Мовна норма: стале і змінне, диференційні ознаки норми літературної мови. *Культура слова*. 2011. № 74. С. 34-43.
9. Сітко А.В., Струк І.В. Адекватність та еквівалентність у перекладі мовних особливостей. *Sciences of Europe*. Прага (Чехія), 2016. Вип. 1 (10). С. 122-126.
10. Keyes D. *Flowers for Algernon*. London: The Orion Publishing Group, 2012. 216 p.
11. Кіз Д. Квіти для Елджернона: роман / пер. з англ. Віктора Шовкуна. Харків : Книжковий клуб «Клуб сімейного дозвілля», 2015. 304 с.

Стаття поширюється на умовах ліцензії відкритого доступу CC BY 4.0

Дата першого надходження статті до видання: 23.02.2026
 Дата прийняття статті до друку після рецензування: 30.03.2026
 Дата публікації (оприлюднення) статті: 07.05.2026